

Sylabus przedmiotu

Przedmiot:	Poetyka z elementami teorii literatury
Kierunek:	Filologia polska, I stopień [6 sem], stacjonarny, ogólnoakademicki, rozpoczęty w: 2013
Rok/Semestr:	II/4
Liczba godzin:	15,0
Nauczyciel:	Pogonowska-Bezrąk Ewa, dr
Forma zajęć:	wykład
Rodzaj zaliczenia:	egzamin
Punkty ECTS:	5,0
Godzinowe ekwiwalenty punktów ECTS (łącznie liczba godzin w semestrze):	10,0 Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia realizowane w formie konsultacji 15,0 Godziny kontaktowe z prowadzącym zajęcia realizowane w formie zajęć dydaktycznych 25,0 Przygotowanie się studenta do zajęć dydaktycznych 50,0 Przygotowanie się studenta do zaliczeń i/lub egzaminów 50,0 Studiowanie przez studenta literatury przedmiotu
Poziom trudności:	podstawowy
Wstępne wymagania:	Wykład ma charakter obowiązkowy.
Metody dydaktyczne:	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnienie lub wyjaśnienie • wykład informacyjny
Zakres tematów:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poetyka w literaturoznawstwie, jej przedmiot, podziały. Poetyka a retoryka i stylistyka. 2. Kategorie analizy stylistycznej i genologicznej utworu lirycznego. 3. Tradycyjny podział rodzajowy i gatunkowy literatury, wyznaczniki rodzajów literackich. 4. Historyczność i zmienność gatunku literackiego na przykładzie ody. 5. Koronne gatunki epickie: epos i powieść. 6. Odrębność cech rodzajowych dramatu, rodzaje dramatu. 7. Narrator i narracja - przemiany i odmiany. 8. Powieść homofoniczna i polifoniczna. Teoria Bachtina. 9. Struktura i semantyka utworów fabularnych. Fabularność, niefabularność, afabularność. 10. Przestrzeń (fizyczna i semiotyczna) w literaturze. Pojęcie chronotopu. 11. Konstrukcje czasu w literaturze.
Forma oceniania:	<ul style="list-style-type: none"> • egzamin pisemny • obecność na zajęciach
Warunki zaliczenia:	Obecność na wykładzie.
Literatura:	<p>Podręczniki:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Korwin-Piotrowska Dorota, <i>Poetyka. Przewodnik po świecie tekstów</i>, Kraków 2011. 2. Chrzastowska Aleksandra, Wysłouch Seweryna, <i>Poetyka stosowana</i>, wyd. trzecie zmienione. 3. Kulawik Adam, <i>Poetyka. Wstęp do teorii dzieła literackiego</i>, wyd. dowolne. <p>Lektury obowiązkowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bachtin Michał, <i>Epos a powieść</i>, [w:] <i>Studia z teorii literatury. Archiwum przekładów "Pamiętnika Literackiego"</i>, s.1, Wrocław 1977. 2. Owczarek Bogdan, <i>Poetyka powieści niefabularnej</i>, Warszawa 1999. 3. Lotman Jurij, <i>Problem przestrzeni artystycznej</i>, [w:] <i>Studia z teorii literatury. Archiwum przekładów "Pamiętnika Literackiego"</i>, s.2, Wrocław 1977. 4. Stanzel Franz, <i>Typowe formy powieści</i> [w:] <i>Teoria form narracyjnych w niemieckim kręgu językowym. Antologia</i>, wybór, oprac. i przekł. R. Handke, Kraków 1980. 5. Bartoszyński, <i>Problem konstrukcji czasu w utworach epickich</i>, [w:] <i>Problemy teorii literatury</i>, seria 2, Wrocław 1987.

Poetyka – zagadnienia egzaminacyjne

Wiedza:

1. Pojęcie poetyki; poetyka opisowa i normatywna; podziały poetyki; poetyka a retoryka i stylistyka.
2. Rodzaje konstrukcji prozodyjnych i sposoby ich segmentacji w języku polskim; wiersz a proza; wiersz składniowy a askładniowy; metryczny a niemetryczny; strofa a strofoida; rodzaje strof (charakterystyka podstawowych typów strof: saficka, mickiewiczowska, sonet).
3. Konstrukcja polskiego wiersza średniowiecznego; sylabizm, sylabotonizm i tonizm w wersyfikacji polskiej.
4. Pojęcie stylu językowego i stylu artystycznego; rodzaje środków stylistycznych; trzy teorie metafory wg M. Blacka. Pojęcie stylizacji.
5. Tradycyjny podział rodzajowy literatury. Wyznaczniki rodzajów literackich.
6. Podział wypowiedzi literackich: podstawowe gatunki liryki, epiki i dramatu (sonet, oda, tren, epos, bajka, nowela, powieść, tragedia, komedia), klasyfikacja liryki na podstawie sytuacji lirycznych.
7. Epos a powieść w ujęciu Bachtinowskim.
8. Historyczność i zmienność gatunku literackiego.
9. odrębność cech rodzajowych dramatu, teorie dramatu.
10. Pojęcie podmiotu literackiego jako osoby mówiącej w tekście literackim; podmiot jawny i ukryty w epice i liryce; typy liryki ze względu na konstrukcję podmiotu lirycznego; charakterystyka zjawiska transpozycji form osobowych; liczba podmiotów w utworze; typy narracji; rozwarstwienie podmiotu literackiego (bohater mówiący, podmiot mówiący a autor).
11. Rodzaje wypowiedzi podmiotu mówiącego i postaci w utworze literackim – znajomość terminów: mowa niezależna, zależna, pozornie zależna; monolog, dialog i polilog; opowiadanie i opis; monolog wypowiedziany a monolog wewnętrzny, monolog pisany (mimetyzm formalny), strumień świadomości, technika punktów widzenia w narracji (wg *Poetyki stosowanej*).
12. Przemiany narracji w powieści XIX- XXI w.
13. Powieść homofoniczna i polifoniczna.
14. Specyfika wypowiedzi autotematycznej.
15. Postać literacka; konstrukcja i typy postaci literackich (ujęcie strukturalne, ujęcie antropologiczne).
16. Kompozycja tekstu literackiego – pojęcie i sposoby realizacji ram tekstu (tytuły, śródtytuły, podtytuły, motta), rodzaje i typy kompozycji tekstów literackich (otwarta, zamknięta, kłamrowa, ramowa, szkatułkowa, sylwiczność, kolaż tekstowy).
17. Pojęcia: fabuła, akcja, przedakcja, wątek; struktura akcji w ujęciu tradycyjnym (zawiązanie – rozwinięcie – punkt kulminacyjny – rozwiązanie; rola rozpoznania, perypetii). Fabuła w ujęciu strukturalistycznym. Fabularność, niefabularność, afabularność.
18. Przestrzeń i czas w literaturze – przestrzeń w literaturze (przestrzeń świata przedstawionego, przestrzeń semiotyczna), przestrzeń w dramacie (przestrzeń sceniczna, teatralna), przestrzeń w powiązaniu z czasem (czas sceniczny, czas teatralny, mikrokosmos sceniczny, makrokosmos teatralny, czas narracji i fabuły wobec czasu zewnętrznego), typy struktury czasowej utworu (opowiadanie relacjonujące, prezentacja sceniczna, retrospekcje, antycypacje, inwersja, retardacja, symultanimizm).

Umiejętności:

1. Analiza wiersza pod względem wersyfikacyjnym:
 - określenie metryczności/niemetryczności wiersza;
 - w przypadku wiersza metrycznego – określenie zastosowanego systemu metrycznego; określenie metrum, formatu wiersza sylabicznego, sylabotonicznego, tonicznego;
 - określenie wiersza pod względem obecności rymów (wiersz biały, rymowy – parametry rymów: obszar współbrzmienia; związek z akcentem; stopień dokładności, układ rymów);
 - w przypadku wiersza stroficznego określenie parametrów strofy: liczba wersów, układ rymów, izometryczność, heterometryczność strofy;
 - wskazanie przerzutni (klauzulowych).
2. Analiza stylistyczna tekstu:
 - wskazanie w tekście i nazwanie zastosowanych środków stylistycznych, z rozpoznaniem sfery wyborów stylistycznych (np. brzmieniowa, leksykalna);
 - określenie funkcji zastosowanych środków;
 - interakcyjny opis wybranego wyrażenia metaforycznego.
3. Analiza tekstu lirycznego i/lub epickiego pod względem konstrukcji podmiotu mówiącego:
 - określenie liczby podmiotów;
 - określenie sposobów ujawniania się podmiotów;
 - rozpoznanie typu liryki ze względu na konstrukcję podmiotu lirycznego;
 - w przypadku narracji – określenie typu narratora i rodzaju narracji.
4. Analiza formy wypowiedzi podmiotów mówiących i postaci:
 - określenie sposobu wprowadzenia wypowiedzi postaci do tekstu; określenie formy podawczej wypowiedzi (monolog, dialog, polilog postaci, rozpoznanie mowy zależnej, niezależnej, pozornie zależnej);
 - w przypadku monologu – określenie jego typu (monolog postaci w epice: monolog wewnętrzny, wypowiedziany, pisany, w liryce: wyznanie, monolog retoryczny, narracyjny i w dramacie: apart, monolog właściwy, tyrała).
5. Rozpoznawanie wypowiedzi autotematycznej.
6. Rozpoznawanie rodzajów kompozycji tekstu literackich (otwarta, zamknięta, kłamrowa, ramowa, szkatułkowa, sylwiczność, kolaż tekstowy).
7. Analiza struktury fabularnej utworu epickiego:
 - określenie liczby wątków, przebiegu fabuły, akcji;
 - analiza strukturalna opowiadania (rozpoznawanie i określanie funkcji: „rdzeni”, „kataliz”; informacji i oznak „właściwych”).
8. Analiza czasu i przestrzeni w utworze literackim (przestrzeń świata przedstawionego, przestrzeń semiotyczna), przestrzeń w powiązaniu z czasem (czas narracji i fabuły wobec czasu zewnętrznego), typy

Dodatkowe informacje:

<p>Modułowe efekty kształcenia:</p>	<p>K_W01 Student ma podstawową wiedzę o miejscu i znaczeniu literaturoznawstwa i językoznawstwa w obrębie nauk humanistycznych i o ich powiązaniu z innymi dziedzinami nauki i dyscyplinami naukowymi z tego obszaru wiedzy</p> <p>K_W04 ma podstawową wiedzę o literaturze polskiej, jej periodyzacji, o charakterystycznych dla epoki ujęciach gatunkowych, kluczowych cechach estetyki, form i idei, głównych tendencjach rozwojowych od początków po czasy współczesne w kontekście historycznych przemian literatury europejskiej</p> <p>K_W08 ma uporządkowaną wiedzę ogólną i szczegółową obejmującą wybrane teorie i metodologie literaturoznawstwa i językoznawstwa, zna podstawową terminologię teoretycznoliteracką, językoznawczą oraz historycznoliteracką i krytycznoliteracką różnych epok</p> <p>K_W09 ma podstawową wiedzę o głównych kierunkach rozwoju i najważniejszych współczesnych naukowych osiągnięciach w zakresie badań literaturoznawczych oraz językoznawczych</p> <p>K_W10 zna podstawy poetyki dzieła literackiego</p> <p>K_W11 zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji dzieł literackich oraz innych tekstów kultury</p>
-------------------------------------	--